keramiske noter 62/2025

31. årgang

Keramikkens Venner

Reviews · Besprechungen · anmeldelser · Besprechungen · Reviews

redigeret af Gunnar Jakobsen

A Walk with a Dinosaur. Celebrating 250 Years of Porcelain History. Geertsen vs Royal Copenhagen. Red. af/ed. by Bettina Køppe & Susanne Wenningsted-Torgard. Clay Keramikmuseum Danmark, Middelfart 2025. 160 s. ill. litt. noter. parallel dansk og engelsk tekst. 350 kr.

Keramikmuseet Clay har valgt at markere Royal Copenhagens 250-års jubilæum, men ikke med en retrospektiv udstilling med udgangspunkt i museets egen samling, som doneredes til Clay i 2010, som man måske kunne forvente. I stedet har de givet keramikeren Michael Geertsen helt frie hænder til at fortolke traditionen og skabe egne værker, der tager udgangspunkt i udvalgte eksempler fra fabrikkens produktion igennem tiden.

Michael Geertsen har udvalgt enkelte pragteksempler på forskellige kategorier af genstande og opdelt værkerne i ti tableauer, hvor hans egne nyskabte værker bringes i dialog med de historiske værker, nogle gange med humoristisk tilgang andre gange polemisk og konfrontatorisk, hvad udstillingens titel også antyder.

Hvad Geertsens mission med dette projekt er, udfoldes på forskellig vis i denne bog, der ledsager udstillingen, og som har parallel tekst på dansk og engelsk.

Bogen indledes med et interview, hvor Thomas Thulstrup, direktør for De Danske Kongers Kronologiske Samlinger, der har udlånt en del genstande til udstillingen, spørger ind til Geertsens baggrund og hans mission med udstillingstemaet. Her beskrives dels vigtige elementer i hans brede keramiske skoling og erfaringer med værktyper og inspirationskilder igennem årene, dels pointeres det, hvor vigtigt, han mener, det er, at vi forholder os til historie og designtradition af forskellig art for at kunne udvikle nye måder at arbejde med det keramiske materiale og formgivning på i det hele taget.

Efter interviewet følger de 10 tableauer i tekst og billeder, hvor Susanne Wenningsted-Thorgard i sin tekst ved hvert emne først bringer vigtige historiske fakta om porcelænsfabrikkens udvalgte genstande: Den kontekst, de blev skabt i, motivforklaringer og brug, og derefter antyder Michael Geertsens mål med sine nyskabelser. Naturligt nok tager tableau 1 udgangspunkt i en buste (1781) af Anton Carl Luplau af Dronning Sophie Amalie, fabrikkens protektor, som Geertsen frækt modstiller med to næsten abstrakte former, hvor den ene kan aflæses som et selvportræt i profil i formens riller, den anden som en abeprofil. Porcelæn som royal magtmanifestation afspejles også i tableau 2, hvor to pragtvaser med relation til Frederik VI, den ene med hans portræt, modstilles Geertsens vase med profilportræt i silhuet af Frederik X og kunstneren selv.

Michael Geertsen har en særlig forkærlighed for en bestemt formgiver fra fabrikkens tidlige historie, nemlig arkitekten C.F. Hetsch, der bragte franske nyklassicistiske idéer til porcelænsproduktionen, styrkede en kunstnerisk vægtig produktion og indførte nye værksteds- og uddannelsesstrukturer til at styrke dette. Tre tableauer tager udgangspunkt i Hetsch-relaterede emner: I det ene er det koppen, som er udgangspunkt for en serie genstande, der begynder med rigt dekorerede Hetsch-arbejder og ender med Erik Magnussens fuldstændig puristiske hvide kop, fra stellet *Form 679* fra 1968 og Geertsens egen hvide kop. Det næste emne, prospekter, af danske bygninger og lokaliteter tages op af kunstneren på en morsom måde, hvor klassicismens eksempler på et prospekt af f.eks. Gammel Strand i Geertsens udgave er blevet til en google maps gengivelse af samme lokalitet. Endelig causeres over klassiske antikke vaseformer med flere Hetsch-modelstykker i hvidt porcelæn, der modstilles fragmenter i Geertsen fortolkning, så begge dele giver associationer til arkæologiske udgravninger.

De næste tableauer går andre veje, først med nedslag i fabrikkens fornemme stentøjsarbejder med flydeglasurer fra det 20. århundrede udviklet af bl.a. Patrick Nordström og Adolphe Clément, der ledsages af Geertsens egne glasureksperimenter, så et tableau med fokus

på Jeanne Gruts legendariske *Blå fisk*, der i Geertsens fortolkning bliver til fragmenterede stykker "sushi", der, monteret i ringformer, danner en slags bevægelsesforløb.

Efter et tableau, hvor arbejdsmetoder er i centrum med flere typer tegninger: modeltegninger, dekorations- og teknikforlæg af bl.a. C.F. Hetsch, Arnold Krog og Thorkild Olsen og Michael Geertsen følger et langt afsnit om fabrikkens måske mest kendte og elskede produkt, det musselmalede stel.

Dette emne er tidligere behandlet indgående i litteraturen, og Susanne Wenningsted-Thorgard giver på den baggrund en indsigtsfuld og detaljeret beskrivelse af stellets rødder i det østasiatiske samt Meissenporcelænet og derefter stellets utallige varianter i fabrikkens historie frem til nyfortolkningerne først af Karen Kjældgård-Larsen i stellet *Mega Mussel* og siden Louise Campbells *Elements*, der nu følges af Michael Geertsens helt fragmenterede mønster.

Sidste tableau tager udgangspunkt i en enkelt genstand: Pietro Krohns fænomenale *Insektvase* fra 1888, hvormed japonismen indføres som tema i bogen. En genstand, der giver Geertsen anledning til at nyfortolke og dekonstruere formen i en serie urner med "udvækster" i form af kegleformer, cirkler mm, hvor de skiftende dekorationer, der dels refererer til historien, dels har nutidsmotiver som f.eks. jagerfly, er det primære.

Bogen afsluttes af et kapitel, hvor Christina Rauh Oxbøll kort og præcist beskriver virksomhedens historie med særligt fokus på de senere års turbulente forandringer med ændrede markeds- og afsætningsvilkår, opkøb af fabrikken og udflytning af produktion.

Bogen er spændende, men et par mangler må anføres: En mangel tableauteksterne igennem er henvisninger til den omfattende relevante litteratur om fabrikken, som litteraturlisten til sidst heller ikke for alvor giver indblik i. Netop i et jubilæumsår ville sådanne henvisninger og en opsummering af den eksisterende litteratur være på sin plads. Mål og teknik på genstandene er anført på en liste til sidst i bogen. Her havde det været rart for læseren, hvis de figurerede ved illustrationerne, hvor der er plads til det.

Endelig forekommer bogens grafiske tilrettelæggelse noget diffus, formodentlig bevidst for at afspejle kontrasten og det dekonstruktive i udstillingsidéen. Således indledes og afsluttes bogen med sektioner trykt i fabrikkens blå farve, hvor bl.a. lidt grynede fotoserier viser Michael Geertsen i arbejde. Det fungerer måske bedst, mens udstillingen løber, men skaber en grafisk ubalance til de mere klassisk opsatte kapitler i tableauerne.

Ulla Houkjær
Kunsthistoriker, seniorforsker. mag.art. og cand.mag.